

НОВИ САД - На данашњи дан 1914. године, на Враче брду недалеко до Лазаревца у Првом светском рату, у Колубарској бици, погинуо је као резервни официр Димитрије Туцовић, вођа социјалистичког покрета у Србији. Иако је био противник ослободилачке политике Србије у Старој Србији (Косово и Метохија) и Јужној Србији (данас Македонија), ипак се борио у ослободилачким ратовима Србије од 1912. до погибије 1914. Предводио је марта 1903. демонстрације у Београду против режима краља Александра Обреновића и потом је побегао у Аустрију.

По повратку, после мајског преврата 1903, уређивао је "Народне новине". Дипломирао је права у Београду 1906, секретар Српске Социјалдемократске партије постао је 1908, а теоријски часопис "Борба" покренуо је 1910. На Међународном социјалистичком конгресу у Копенхагену 1910. у значајном говору о аустроугарској анексији Босне и Херцеговине указао је на погрешан став аустријских социјалиста и у полемици је убедљиво поразио једног од вођа аустријске Социјалистичке партије Карла Ренера, канцелара Аустрије после Првог светског рата, указавши на експанзионистичку политику Аустро-Угарске и неодрживост става социјалиста те земље да следе владу. Објавио је око 600 радова у домаћим и страним листовима.

Данас је понедељак, 20. новембар, 324. дан 2017. До краја године има 41 дан.

1531 - Завршен је грађански рат у Швајцарској, познат као Други рат у Капелу. Победа римокатоличких снага довела је до признавања њихових области као дела Швајцарске Конфедерације.

1602 - Рођен је немачки физичар и проналазач Ото фон Герике, који је први демонстрирао вакуум и приказао чувени експеримент о ваздушном притиску. Такође је изумео ваздушну пумпу, ваздушну вагу и барометар.

1616 - Француски кардинал Арман Ришеље постао је шеф дипломатије и министар рата. Као свемоћни министар краља Луја XIII поставио је циљ да Француску учини првом силом у Европи и увео је земљу у Тридесетогодишњи рат да би ослабио моћ Немачког царства (Светог Римског). Наставио је колонијално ширење Француске, ограничио утицај папе и племства у државним пословима и угушио устанак хугенота (протестанти калвинисти).

1780 - Велика Британија објавила је рат Холандији зато што је америчким побуњеницима бродовима дотурала француско и шпанско оружје.

1818 - Латиноамерички револуционар и државник Симон Боливар објавио је независност Венецуеле од Шпаније.

1847 - Умро је српски књижевник Јоаким Вујић, отац модерног српског позоришта. Бавио се преводилаштвом, глумом, писао је путописе, био је нека врста светског путника. Школовао се у родној Баји, Калочи и Сегедину, лицеј и права учио је у Пожуну (Братислава), познавао је читав низ страних језика. Прва "театрална представленија" приредио је у Пешти, Баји и Сегедину између 1813. и 1815. а у Земуну 1823. У тадашњој Кнежевини Србији је с прекидима боравио од 1833. до смрти и у Крагујевцу и Београду је, као "књажевско-сербског театра директор", основао 1834. и 1836. прве позоришне трупе. Био је противник језичке реформе Вука Караџића као и готово сви учени Срби Вуковог времена. Написао је "Путешествије по Србији", "Земљеописаније", "Почетак описанија српски манастира" као и 21 драмско дело, укључујући "Крешталицу", "Фернанда и Јарику" и "Љубовнају завист через једне ципеле". Аутор је и једне Француске граматике.

1873 - Спајањем градова Будим - стара престоница Угарске, и Пеште која се налази на супротној страни Дунава, настала је Будимпешта.

1894 - Умро је руски композитор и пијаниста Антон Григорјевич Рубинштајн, оснивач Конзерваторијума у Петрограду, један од највећих пијаниста 19. века. Компонувао је опере, клавирске композиције, соло песме.

1910 - У Мексику је избила револуција, на позив Франсиска Мадере, против владе Порфирија Дијаза, у којој је током наредних десет година живот изгубило чак милион људи.

1910 - Умро је руски писац Лав Николајевич Толстој, један од највећих књижевника у историји. Прва дела је написао на Кавказу, где се као добровољац борио против Турака. После Кримског рата, у којем је био официр, повукао се на породично имање у Јасну Пољану. Разобличавао је тешко друштвено стање у Русији, писао против бракова из интереса, неправедних судова, рата, лицемерја Цркве, племства, царског самодржавља. Сликао је беду сељаштва. Руска црква га је екскомуницирала. Умро је одбивши претходно да се измири с Црквом. Дела: романи "Рат и мир", "Васкрсење", "Ана Карењина", приповетке "Севастопољске приче", "Козаци", "Отац Сергије", "Кројцера соната", "Хаџи-Мурат", "Народне приче", драме "Живи леш", "Царство мрака", "Светлост у тамни светли", студије "Шта је уметност", "Моја исповест", "У чему је моја вера", "Не могу да ћутим!", "Па шта да радимо?", мемоарско дело "Детињство, Дечаштво, Младост".

1919 - У Берлину је илегално почео Први међународни конгрес омладинских организација 13 земаља на којем је основана Комунистичка омладинска интернационала.

1925 - Рођен је амерички политичар Роберт Френсис Кенеди, који је постао министар правде када је његов старији брат Џон изабран за председника САД. Убијен је у Лос Анђелесу 1968. у току председничке кампање, непуних пет година пошто је, такође у атентату, убијен његов брат. Од 1951. радио је у криминалистичком уреду Министарства правде, а 1954. постао је члан Сталног сенатског истражног поткомитета. Од 1961. до 1964. био је министар правде, после чега је у држави Њујорк изабран за сенатора.

1925 - Рођена је руска балерина Маја Михајловна Плисецкаја, која је спојила традиционалну руску кореографску школу с модерним токовима руског балета. Као дугогодишња примабалерина Бољшој театра у Москви, креирала је са изузетним играчким сензибилитетом партије класичног репертоара попут "Дон Кихота", "Лабудове смрти", "Лабудовог језера", "Ромеа и Јулије", "Ивана Грозног", "Галеба", а са супругом, композитором Родионом Шchedрином, поставила је балетску верзију Толстојеве "Ане

Карењине".

1945 - У Нирнбергу је пред Међународним судом почело суђење немачким ратним злочинцима у Другом светском рату, на којем је први пут у историји један међународни форум осудио агресију као злочин против човечанства и казнио кривце. После 10 месеци, 12 њих осуђено је на смрт, тројица на доживотну робију, четворица на затвор од 10 до 20 година, а петорица су ослобођена.

1945 - Савезничка Контролна комисија дозволила је пресељење шест милиона Немаца из Пољске, Чехословачке и Мађарске у Западну Немачку.

1947 - У Лондону су се венчали принц Филип Маунтбатен и принцеза Елизабета, која је пет година касније ступила на британски престо као краљица Елизабета II.

1959 - Генерална скупштина Уједињених нација усвојила је Декларацију о правима детета, којом су прокламована једнака права за сву децу, без обзира на расу, веру, порекло и пол.

1959 - У Стокхолму су Велика Британија, Норвешка, Шведска, Данска, Аустрија, Португал и Швајцарска потписале конвенцију о формирању ЕФТА (Европско удружење слободне трговине).

1962 - Председник САД Џон Кенеди укинуо је америчку војно-поморску блокаду Кубе, чиме је формално окончана Кубанска ракетна криза, током које се свет нашао на ивици атомског сукоба између Сједињених Држава и Совјетског Савеза.

1974 - У првом удесу путничког авиона типа "Боинг 747", који се срушио после полетања са аеродрома у главном граду Кеније Најробију, у летилици западнонемачке компаније "Луфтханза" погинуло је 59 људи.

1975 - Умро је Франциско Франко, дугогодишњи диктатор Шпаније. Рођен је у официрској породици и наставио је породичну традицију. Показао се као ретко вешт официр током рата (гушења побуне) у Шпанском Мароку. Године 1926. постао је генерал, најмлађи у историји Шпаније. Био је изразито монархистички и римокатолички орјентисан и када је уведена републиканска влада која је имала и прокомунистичке склоности ставио се на чело побуне с циљем обнове монархије. После трогодишњег грађанског рата 1939. сломио је отпор демократски изабраног републиканског поретка и успоставио режим који је трајао до његове смрти 1975. Иако је краљ Хуан Карлос Бурбонски, којег је Франко изабрао и припремао, убрзо увео демократски систем, основна тековина Франковог поретка показала се као веома витална и популарна - шпанска монархија.

1979 - Око 300 наоружаних шиитских побуњеника упало је у велику џамију у Меки, одакле их је уз велико крвопролиће 4. децембра 1979. истерала саудијска армија.

1980 - У Кини је почело суђење "четворочланој банди" коју је предводила Ђанг Ђинг, удовица председника Мао Цедунга, под оптужбом за издају и злочине током Културне револуције од 1966. до 1976.

1981 - Руски велемајстор Анатолиј Карпов задржао је титулу првака света у шаху, победом у мечу у Италији над бившим земљаком велемајстором Виктором Корчнојем.

1992 - У пожару је готово уништен Виндзорски замак, краљевски дворцац, по ком је владајућа британска династија узела име у време сукоба са Немачком 1914. због тада непопуларног немачког порекла. Палата у Виндзору је једна од највећих знаменитости Британије.

1995 - На председничким изборима у Пољској кандидат левице Александар Квашњевски победио је дотадашњег шефа државе Леха Валенсу.

1998 - У Санкт Петербургу у атентату је убијена Галина Старовојтова, један од лидера либералних депутата у Думи (доњи дом руске скупштине).

1999 - Кина је лансирала свој први васионски брод без људске посаде.

2003 - У две експлозије које су исламски терористи подметнули у центру Истанбула, испред британског конзулата и представништва британске банке "HSBC", погинуло је 27 људи, укључујући британског конзула. Одговорност су заједнички преузеле Ал каида и турска милитантна група "Исламски фронт бораца Великог Истока".

2006 - Умро је амерички режисер Роберт Алтман, аутор популарних филмова као што су "Меш", "Нешвил", "Играч", "Кратки резови", "Госфорд парк", "Канзас сити". Изградио је каријеру противећи се Холивуду и уопште конвенцијама америчке филмске индустрије. Био је жестоки критичар савременог друштва. Пет пута је номинован за Оскара, али га је добио тек 2006. када му је уручен за животно дело.

2007 - Умро је српски глумац Славко Симић. Дебитовао је 1953. на сцени новосадског СНП-а, када га је запазио Велибор Глигорић, тадашњи управник ЈДП-а. Поред глуме, бавио се и писањем о великим глумцима Добрици Милутиновићу и Зорици Шумадинац, објавио је и своје разговоре са Ивом Андрићем као и портрете шест управника ЈДП-а. Био је председник Савеза драмских уметника Србије од 1968. до 1973. Добитник је Вукове награде. Филмови: "Под истим небом", "Бекства", "Вишња на Ташмајдану", "Хитлер из нашег сокака", "Хајдучка времена", "Павиљон", "Три летња дана", серија "Више од игре".

2015 - Исламски терористи запосели су хотел "Радисон блу" у Бамаку, Мали, узевши 170 лица као таоце, 140 гостију и 30 запослених. Погинуле су 22 особе, међу њима и два нападача, а седам лица је повређено, укључујући два припадника полиције Малија.

(РТВ)